

ΜΟΥΣΙΚΗ

Του Κυριάκου Π. ΛΟΥΚΑΚΟΥ

Ένας ακόμη «Ναμπούκο» από την ΕΛΣ

Το σημερινό κείμενο δεν επιδιώκει να αποτελέσει κριτική θεώρηση ενός μουσικού γεγονότος, αλλά εκδήλωση έντονης διαμαρτυρίας. Δεν είναι η πρώτη φορά που η στήλη ενίσταται για την ποιότητα των προγραμματικών επιλογών μουσικού πολιτισμού των πάσης φύσεως ιδρυμάτων γι' αυτό το ολυμπιακό καλοκαίρι του 2004. Γι' αυτό το καλοκαίρι που όφειλε να είναι ξεχωριστό, να αναδεικνύει ιπυχές του ελληνικού μουσικολογικού και καλλιτεχνικού προβληματισμού και, φυσικά, να μην εξαντλείται σε επιπόλαιες και εμβολωματικές λύσεις. Δεν είναι ευχερώς εξηγήσιμο γιατί η Εθνική Λυρική Σκηνή επέλεξε τον χιλιοπαιγμένο «Ναμπούκο» του Βέρντι γι' αυτήν την ιδιαίτερη σαιζόν του Φεστιβάλ Αθηνών που παραδοσιακά εγκαταλείπει το μοναδικό λυρικό θέατρο της χώρας. Οφείλεται άραγε η εξοργιστικής προχειρότητας επιλογή στον... απρόβλεπτο και ξαφνικό χαρακτήρα της έλευσης του 2004; Ή μήπως στην ελληνικότητα του θέματος της συγκεκριμένης όπερας, στην

ελληνική υπηκοότητα ή εθνικότητα του συνθέτη της, για να μην αναφερθούμε στην... ελληνική φωνητική διανομή που την υπέρνεσε και που θα αποδείκνυε ενδεχομένως ότι κατορθώσαμε να κτίσουμε ένα ντόπιό λυρικό θίασο ρεπερτορίου;

Τίποτε από όλα αυτά: το θέμα της όπερας είναι βιβλικό (τίποτε το μπιτό σε αυτό, αν η ολυμπιακή διάσταση της περίπτωσης δεν ήταν για μια φορά -μετά το 1896!- ελληνική...), ο συνθέτης Ιταλός (εκτός αν γαντζωθούμε από τη μαρτυρία του Διονυσίου Λαυράγκα ότι ο αδελφός του Βέρντι εγκαταστάθηκε στην... Κεφαλλονιά, όπου υπήρξε καφεπώλης και κατέλιπε απογόνους!), ενώ οι δύο φωνητικές διανομές που μοιράστηκαν την ερμηνευτική ευθύνη ήσαν αμιγώς διεθνείς (μόνον οι μικροί ρόλοι -και στην όπερα αυτή οι μικροί ρόλοι είναι όντως μικροί σε σχέση με τους τρεις μεγάλους- περιόρισαν για Έλληνες). Η κοντόφθαλμη θεώρηση που οδήγησε στην επιλογή του «Ναμπούκο» γι' αυτήν την ιδιαίτερη χρονιά στην ιστορία του Φεστι-

βάλ σίγουρα θα οχυρωθεί πίσω από το... ατράνταχτο εισπρακτικό επιχείρημα, αφού το Ηρώδειο γέμισε ασφυκτικά, αλλά θα χρειασθεί πειστικότερη επιχειρηματολογία για να παρακάμψει τον εξορισμό της ελληνικής ολυμπιακής όπερας «Ρέα» του Σπύρου Σαμάρα στη συναυλιακή μοναξιά της νεκρής και μοναδικής 20ής Αυγούστου. Και, σαν να μην έφθαναν όλα αυτά, ο «Ναμπούκο» του εφετεινού Ιουνίου δεν ανταποκρίνεται ούτε καν στον ορισμό μιας φεστιβαλικής παραγωγής, όπως με παραδειγματική ακριβολογική ξηρότητα διαλαμβάνεται στο «Νέο Λεξικό Grove της Όπερας» (Φεστιβάλ είναι μια σειρά παραστάσεων θεωρούμενων ως εξαιρετικής ποιότητας που δίδεται για σύντομη χρονική περίοδο σε ένα χώρο ελκυστικό για τους περιηγητές). Όποιος θυμάται προηγούμενες αναβιώσεις της ίδιας όπερας στον ιερό χώρο κάτω από την Ακρόπολη (και είμαστε πολλοί...), θυμάται τα στοιχεία που προσέδιδαν φεστιβαλικό ύψος σε εκείνες (αίφνης η καταλυτική παρουσία της μεγάλης

Γκένα Δημητρώβα ως Αμπίγκαϊλε στις πρωδειακές παραστάσεις του 1981...) και έλειπαν απελπιστικά από την παρούσα. Η απόσυρση της διάσημης Μαρία Γκουλεγκίνα, κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή, αφαίρεσε και το τελευταίο φύλλο συκής από τους κάθε είδους υπεύθυνους της επιλογής αυτής.

Σε αυτό το πλαίσιο η εξαιρετική μουσική διεύθυνση του Λουκά Καρυτινού, σφριγηλή, αλλά και αποκαλυπτική πάμπολλων λεπτομερειών στην ορχηστρική γραφή, προσφέρει μικρή παρηγοριά για την έλλειψη φαντασίας της σκηνοθεσίας του Σπύρου Ευαγγελάτου και το συνεχές ράβε-ξήλωνε του σκηνικού της Αγνής Ντούτσου. Αντίστοιχη υπήρξε η ανωνυμία και η πληξη από την παρουσία ερμηνευτών που κινούνται μεν αξιοπρεπώς στην ιταλική και διεθνή μουσική σκηνή, αλλά δεν διαθέτουν το μέτρο ρόλων όπως η Αμπίγκαϊλε (λυρικογενείς οι προσπάθειες τόσο της Λουτσία Ματσαρία όσο και της νεοφερμένης στην παραγωγή Ζελένσκαγια), ο Ναμπούκο (πληροί, αλλά

χωρίς κλάση στο τραγούδι τους τόσο ο Αλμπέρτο Μαστρομαρίνο όσο και ο Μπόρις Στατσένκο) ή ο Ζαχαρίας (ευγενής αλλά αβαθής ο Φραντσέσκο Έλλερο Ντ' Αρτένιο, σκοτεινός αλλά τραχύς ο Αντρέα Σιλβεστρέλλι). Η εξαιρετική παρουσία της Μαρίας Παπαρίζου ως Φενένα και η εύκολη επιτυχία της χορωδίας δεν ανατρέπουν τον τελικό ελλειμματικό ισολογισμό. Οχι! Το σημερινό κείμενο δεν είναι κριτική, είναι διαμαρτυρία...